

Asia

Yleisten asioiden neuvosto 15.10.2019, ml. art. 50 yleisten asioiden neuvosto

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 15.10.2019

Neuvosto käsitteli jäsenyysneuvotteluiden avaamista Pohjois-Makedonian tasavallan ja Albanian kanssa. Puheenjohtajan yrityksille löytää kompromissi osoitettiin laajasti tukea, mutta aiheesta ei saavutettu neuvostossa yhteisymmärrystä. Puheenjohtajan päätelmissä todettiin neuvoston palaavan asiaan Eurooppa-neuvoston jälkeen.

Neuvosto valmisteli 17.-18.10.2019 Eurooppa-neuvostoa. Päähuomio kohdistui tulevaan monivuotiseen rahoituskehykseen. Eurooppa-neuvoston odotetaan keskustelevan rahoituskehyksestä puheenjohtajamaan tekemän työn perusteella. Neuvoston keskustelussa nousi esille myös ilmastoa koskeva päätelmäteksti.

Muut asiat -asiakohdassa puheenjohtaja informoi neuvostoa 24.9.2019 Brysselissä järjestetystä avoimuusseminaarista.

EU27-kokoonpanossa pääneuvottelija Michel Barnier antoi ministereille tilannekatsauksen EU:n ja UK:n välisistä keskusteluista. Komission pyrkimyksille sovun saavuttamiseksi annettiin käydyssä keskustelussa täysi tuki. Tiukka aikataulu ja prosessin jatko herättivät jossain määrin huolta.

Neuvoston puheenjohtajana toimi eurooppaministeri Tytti Tuppurainen.

A-kohtien hyväksyminen

Hyväksyttiin A-kohdat asiakirjojen 12855/19 ja 12856/1/19 REV 1 mukaisesti.

Laajentuminen sekä vakautus- ja assosiaatioprosessi – Albania ja Pohjois-Makedonian tasavalta

Puheenjohtaja muistutti yleisten asioiden neuvoston keskustelleen jäsenyysneuvotteluiden avaamisesta Albanian ja Pohjois-Makedonian tasavallan kanssa jo aiemmin. Puheenjohtaja vetosi delegaatioihin kompromissin löytämiseksi kesäkuussa 2019 päätetyn mukaisesti.

Komissaari Hahn korosti, että maat ovat tehneet niiltä vaaditut reformit ja että myös EU:n tulee toimia lupauksensa mukaisesti.

Laaja joukko jäsenmaita ilmaisi tukensa neuvotteluiden avaamiselle kummankin maan kanssa ilman lisäviivytyksiä. Useat delegaatiot totesivat luottavansa komission arvioihin maiden edistymisestä. Kyseessä on vasta pitkien neuvotteluiden avaaminen. Monet korostivat EU:n ja EU-perspektiivin uskottavuuden säilyttämisen tärkeyttä sekä päätöksen strategista luonnetta.

Kaikki jäsenmaat tukivat Länsi-Balkanin maiden EU-perspektiiviä. Muutama kuitenkin katsoi, että maat eivät ole vielä kaikilta osin täyttäneet kesäkuussa 2018 asetettuja ehtoja. Maita tulisi arvioida niiden oman suorituksen mukaan ("own merit"). Keskustelussa nostettiin esille myös EU:n laajentumispolitiikan uudistaminen. Laajentumisprosessissa etenemisen tulisi olla vaihteellisempaa ja peruutettavissa olevaa. Fokusta perusoikeuksiin ja oikeusvaltiokehitykseen tulisi lisätä.

Komissaari Hahn totesi komission olevan valmis parantamaan laajentumismetodologiaa. Oikeusvaltioneuvotteluluvuilla on jo erityinen asema neuvotteluissa. Prosessi ei nykyiselläänkään välttämättä johda jäsenyyteen.

Jäsenyysneuvottelujen avaamisesta ei saavutettu jäsenmaiden kesken yhteisymmärrystä. Keskustelun päätteeksi annettiin lopulta vain lyhyet menetelmälliset puheenjohtajan päätelmät, joissa todettiin, että yleisten asioiden neuvosto palaa asiaan Eurooppa-neuvoston jälkeen.

Eurooppa-neuvoston 17.-18.10.2019 valmistelu ja Eurooppa-neuvoston seuranta

Puheenjohtaja totesi, että lokakuun Eurooppa-neuvostossa on esillä unionin tuleva monivuotinen rahoituskehys (MFF), EU:n strategisen ohjelman toimeenpano - yhdessä komission tulevan puheenjohtajan Ursula von der Leyenin kanssa - sekä ilmastonmuutos, jonka osalta on tarkoitus keskittyä erityisesti kansainvälisiin näkökulmiin. Pääministeri Rinne informoi päämiehiä neuvoston työstä strategisen ohjelman toimeenpanemiseksi. Päämiesten on tarkoitus keskustella myös Turkista. Eurooppa-neuvosto alkaa normaaliin tapaan näkemystenvaihdolla Euroopan parlamentin puhemiehen kanssa. Lisäksi pidetään artikla 50 (brexit) Eurooppa-neuvosto.

Käydyssä keskustelussa päähuomio oli tulevassa monivuotisessa rahoituskehyksessä. Eurooppa-neuvoston on määrä keskustella puheenjohtajamaan työn pohjalta muun muassa monivuotisen rahoituskehysten kokonaistasosta, mukaan lukien tulopuoli, keskeisten politiikka-alueiden välisestä tasapainosta sekä ehdollisuuksista ja kannustimista.

Eurooppa-neuvoston päätelmäluonnoksen osalta huomiota kiinnitettiin muun muassa tavoitteeseen saavuttaa MFF-sopu vuoden loppuun mennessä sekä puheenjohtajamaalle annettavaan tehtävänantoon tuottaa neuvottelulaatikkoasiakirja luvuilla ennen joulukuun Eurooppa-neuvostoa.

Strategisen ohjelman toimeenpanon osalta pidettiin tervetulleena näkemystenvaihtoa komission tulevan puheenjohtajan von der Leyenin kanssa. Esille nostettiin myös avoimuuden lisääminen.

Ilmaston osalta korostettiin keskittymistä kansainvälisiin näkökulmiin ja rakentamista YK:n huippukokouksen momentumille.

Laajentumisesta toivottiin keskustelua Eurooppa-neuvostossa. Lisäksi esitettiin joitain huomioita Turkkiin liittyen.

Puheenjohtaja totesi yhteenvetonaan, että yleisten asioiden neuvosto valmisteli Eurooppa-neuvostoa ja otti tiedoksi Eurooppa-neuvoston seurantaan koskevat tiedot. Päivitetty luonnos Eurooppa-neuvoston päätelmistä jaetaan delegaatioille 16.10.

Muut asiat

Avoimuusseminaari 24.9.2019 Brysselissä

Puheenjohtaja kertoi lyhyesti 24.9.2019 Brysselissä järjestetystä avoimuusseminaarista. Seminaari toi yhteen EU:n toimielinten, kansalaisyhteiskunnan, median ja tutkijayhteisön edustajia. Puheenjohtajan seminaarista laatimassa raportissa (12876/19) todetaan, että vaikka avoimuutta on lisätty, tehtävää on vielä paljon. Kansalaisten osallistaminen, EU:n legitimitetin vahvistaminen ja disinformaation torjunta alleviivaavat tarvetta lisätä avoimuutta.

Yleisten asioiden neuvosto (artikla 50)**Eurooppa-neuvoston 17 lokakuuta 2019 pidettävän kokouksen (50 artikla) valmistelu**

Komissio (pääneuvottelija Michel Barnier) antoi ministereille tilannekatsauksen UK:n ja EU:n keskusteluista. Tilanne on edelleen auki ja keskustelut UK:n kanssa kesken. Aikaa on enää hyvin vähän ennen Eurooppa-neuvostoa. UK on vahvistanut halunsa edetä kohti sopua. Tämä tarkoittaa, että etenemistä tulee tapahtua neljässä kysymyksessä.

Ensinnäkin Irlannin saaren sisälle ei voi muodostua tullirajaa Irlannin ja Pohjois-Irlannin välille. Sisämarkkinoiden turvaamiseksi EU-lainsäädännön vaatimat tarkastukset on tehtävä ennen kuin tavarat tulevat Irlannin saarelle muualta UK:sta tai kolmannesta maasta. Toiseksi tulee ratkaista kysymys Pohjois-Irlannin instituutioiden asemasta tulevan järjestelyn täytäntöönpanossa. Kolmanneksi Irlannin saaren kysymykseen tulee saada operatiivinen ja oikeudellisesti selvä ratkaisu. Neljäs avoinna oleva aihe on poliittinen julistus, jonka UK haluaa keskittyvän perustason vapaakauppasopimukseen (Free Trade Agreement, FTA). Samaan aikaan tarvitaan selkeät kirjaukset tasavertaisista toimintaolosuhteista.

Keskusteluja UK:n kanssa jatketaan. Komission tarkoituksena on mandaattinsa rajoissa katsoa kaikki mahdollisuudet sovun saavuttamiseksi. Komissio informoi Coreperia keskiviikkona siitä, missä tilanteessa ollaan menossa Eurooppa-neuvostoon.

Käydyssä keskustelussa valtuuskunnat antoivat täyden tuen komission pyrkimyksille sovun saavuttamiseksi ja ilmaisivat solidaarisuuttaan Irlannille. Tiukka aikataulu ja prosessin jatko herättivät jossain määrin huolta.

Komissio totesi neuvottelujen olleen pitkä tie. Kyse on UK-suhteen muuttamisesta täysin toisen luonteiseksi sen jälkeen, kun UK päätti lähteä sisämarkkinoilta ja tullionista. Tuleva suhde on eroa tärkeämpi, mutta ero on selvitettävä ennen kuin tulevasta suhteesta voidaan keskustella. Sisämarkkinoiden ja tullionin turvaaminen sekä tasavertaiset toimintaolosuhteet ovat EU:lle keskeisiä kysymyksiä.

Myös sopimukseton ero on edelleen mahdollinen. Keskustelu mahdollisesta määräajan pidennyksestä ei ole vielä ajankohtainen.

Suomen edustajat

Ministeri Tuppurainen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

12854/1/19 Esityslista

12876/19 Puheenjohtajamaan raportti Brysselissä 24.9.2019 järjestetystä avoimuusseminaarista

XT 21045/19 Esityslista (artikla 50 kokous)

Liitteet

Viite

Asiasanat	brexit, Eurooppa-neuvosto, rahoituskehykset, YAN Yleisten asioiden neuvosto, laajentuminen
Hoitaa	UM, VM, VNK
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, SP, STM, TEM, TPK, TULLI, VH, VTV, YM
